

तक्रार निवारण समिती, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

तक्रार अर्ज क्रं.३२/२०२३

श्री.जाधव कृष्णत उत्तम
मु.पो.सैदापूर, ता.कराड, जि.सातारा

}

तक्रार अर्जदार

विरुद्ध

१. जी.के.गुजर मेमोरिअल चॅरिटेबल ट्रस्ट, कराड, जि. सातारा.
२. डॉ.अशोक गुजर टेक्नि.इन्सि. डॉ.दौलतराव आहेर कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंग, कराड, जि.सातारा.

}

वि.प.

जी.के.गुजर मेमोरिअल चॅरिटेबल ट्रस्ट, कराड, जि. सातारा यांचे डॉ.अशोक गुजर टेक्नि. इन्सि. डॉ.दौलतराव आहेर कॉलेज ऑफ इंजिनिअरिंग, कराड, जि.सातारा यांचेकडील सहा. प्राध्यापक श्री.जाधव कृष्णत उत्तम यांनी तक्रार निवारण समितीकडे दि.२१/०९/२०२३ रोजी तक्रार अर्ज दाखल केला आहे.

तक्रारीचे स्वरूप :

मी वरील नमूद महाविद्यालयात दि.०१/०१/२०१४ पासून आजपर्यंत सलगपणे बेसिक सायन्स ॲण्ड ह्युमॅनिटी डिपार्टमेंटमध्ये सहा. प्राध्यापक या पदावर कार्यरत आहे व माझी निवड विद्यापीठ निवड समितीमार्फत झाली आहे. १) महाविद्यालयाने मी रूजू झाल्यापासून नियमाप्रमाणे असणारे व्हेकेशन मला देण्यात आलेले नाहीत, तरी सदर आज रोजी पर्यंतची व्हेकेशन पगार स्वरूपात मला प्राप्त व्हावी व इथून पुढे विद्यापीठ परिनियमातील तरतूदीनुसार व्हेकेशन प्राप्त व्हावी. २) माननीय प्राचार्य व महाविद्यालयातील इतर अधिकारी व पदाधिकारी यांनी मी दि.०२/०५/२०२३ ग्रीव्हेंस रजिस्टर केल्यापासून त्यांच्या पदाचा दुरुपयोग करून त्रास दिला आहे १. माझी सेवा जेष्ठता डावलून बसण्याची व्यवस्था केबिनमधून बदलून लॅबमध्ये केली आहे २. हजेरी पत्रकावरचे क्रमांक बदलून व जेष्ठता क्रमांक चेंज केला आहे. ३.मा.प्राचार्य यांनी क्लस्टर हेड या पदाचा दुरुपयोग करून मला त्रास दिला. ४. माझी निवड इलेक्ट्रिकल इंजिनिअरिंग या विभागात झाली असून मी पूर्वीपासून शिकवत असणारा (BEE) हा विषय बदलून दुस-या डिपार्टमेंटचा विषय दिला आहे.

महाविद्यालयाचा अभिप्राय :

तक्रारी ही खालील बाबींबाबत आहे.

१.नियमाप्रमाणे व्हेकेशन दिली नाही

२.सेवाजेष्ठता बदलली

३.पूर्वी पासून शिकवत असणारा विषय सोडून दुसरा विषय दिला.

संस्थेचा अभिप्राय :

संस्थेचा अभिप्राय संक्षिप्त स्वरूपात पुढीलप्रमाणे:- तक्रारदार यांची नियुक्ती दि. १६/०१/२०१४ रोजी केली असून तक्रारदार हे नोकरीमध्ये दि.१६/०१/२०१६ रोजी कायम झाले आहेत. सबब तक्रारदार हे नोकरीत कायम झालेपासून त्यांना व्हेकेशन लागू केल्या आहेत. त्यानुसार सन २०१६ ते २०१९ अखेर त्यांना १०० दिवसांचे व्हेकेशन दिलेले असून उर्वरीत १५५ दिवसांच्या व्हेकेशनचे ५२ दिवस अर्जित रजेत रूपांतर करून त्या तक्रारदार यांचे सेवापुस्तकात जमा करून त्याची नोंद घेण्यात आलेली असल्याचे नमूद करून पुराव्याखातर तक्रारदार यांच्या सेवापुस्तकाच्या पानाची झेरॉक्स प्रत सादर केली आहे. तसेच सन २०२० मध्ये कोरोना रोगाच्या साथीमुळे विद्यापीठाने व्हेकेशन दिलेल्या नाहीत. सन २०२२-२३ मध्येही विद्यार्थ्यांचे नुकसान भरून काढणेसाठी विद्यापीठाने व्हेकेशन दिलेल्या नसल्याचे कथन केले आहे.

समितीची निरिक्षणे :

१. प्रस्तूत प्रकरणामध्ये तक्रारदार यांनी सदर महाविद्यालयामध्ये आपण दि.०१/०१/२०१४ पासून सलगपणे कार्यरत असून सन २०१४ ते अर्ज दाखल दिनांकापर्यंत नियमाप्रमाणे असणारे व्हेकेशन देण्यात आलेले नाही. तसेच इथून पुढे विद्यापीठ परिनियमातील तरतूदीनुसार आपणास व्हेकेशन प्राप्त व्हावी असे नमूद केले आहे. तसेच लेखी युक्तीवादामध्ये प्रत्येक वर्षी उन्हाळी व्हेकेशन ४५ दिवस व हिवाळी व्हेकेशन ३० दिवस याप्रमाणे गणना करून सन २०१५ ते २०२३ अखेर एकूण ५७० दिवस व्हेकेशन झालेले असून त्यापैकी १११ दिवसांचे व्हेकेशन आपणांस मिळालेले आहेत व उर्वरीत ४५९ दिवसांच्या व्हेकेशनची पगार स्वरूपात रक्कम मिळावी अशी मागणी केली आहे. तसेच महाविद्यालयीन शिक्षक नियुक्तीच्या एक वर्षाच्या कालावधीनंतर व्हेकेशन मिळण्यास पात्र ठरतात असे कथन करून त्याच्या पृष्ठार्थ तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य यांचे क्रं.४/आस्था/परिपत्रक/२०१६/२५० दि.१७ जून २०१६ चे परिपत्रकाची प्रत सादर केली आहे.

दोन्ही पक्षकारांनी समितीसमोर दाखल केलेले लेखी व तोंडी कथने विचारात घेतली असता खालील बाबी समितीच्या निदर्शनास आल्या, तक्रारदार यांची नियुक्ती दि.०१/०१/२०१४ पासून नियमित पदावर असल्याचे नमूद केले आहे. तक्रारदार यांनी समितीसमोर दाखल केलेल्या दि. १६/०५/२०२४ रोजीच्या लेखी युक्तीवादामध्ये महाविद्यालयामध्ये सन २०१४ पासून सेवेत आहे व सन २०१५ पासून मिळावयाच्या व्हेकेशनचा तक्ता जोडला आहे व त्यानुसार आपणास व्हेकेशन मिळावे अशी मागणी केली आहे. तथापि महाविद्यालयाने दाखल केलेल्या लेखी म्हणण्यामध्ये तक्रारदार दि. १६/०१/२०१४ रोजी सेवेत रुजू झाले व त्यांचे कन्फर्मेशन दि.१६/०१/२०१६ रोजी झाले आहे. त्यामुळे तक्रारदारांना कन्फर्मेशन मिळाल्यानंतर व्हेकेशन लागू करण्यात आलेल्या आहेत असे म्हटले आहे. उपरोक्त बाबी अवलोकनी घेता, नियमित शिक्षकांना विद्यापीठाने विहित केलेल्या कालावधीनुसार व्हेकेशन उपलब्ध होत असते. तक्रारदार यांनी समितीसमोर दाखल केलेल्या दि.१६/०५/२०२४ रोजीच्या लेखी युक्तीवादामध्ये व्हेकेशनचा ताळेबंद नमूद केला असून त्यानुसार सन २०१५ पासून व्हेकेशन मिळण्याची मागणी केली आहे.

तक्रारदार यांनी उन्हाळी व्हेकेशन ४५ दिवस व हिवाळी व्हेकेशन ३० दिवस असल्याचे कथन केले आहे. विद्यापीठ परिनियम २०१ नुसार व्हेकेशनचा कालावधी हा विद्यापीठ अधिकार मंडळाने ठरवून दिलेला असेल अशी तरतूद आहे. वेतन, सेवाशर्ती, रजा व सुट्ट्या या सर्व बाबींबाबत विद्यापीठ अनुदान आयोग, शिखर संस्थेने निर्धारित केलेनुसार व राज्य शासनाने त्यास स्विकारलेनुसार देय होतात. त्याअनुषंगाने विद्यापीठ अधिकार मंडळ शैक्षणिक वर्षाचे सत्र ठरवते व त्याप्रमाणे परिपत्रक सर्व महाविद्यालयांना प्रसिध्द केले जाते. सत्र प्रारंभ व सत्र समाप्ती यांचा कालावधी, शैक्षणिक तास, शैक्षणिक उपक्रम इ. चा विचार होवून तो कालावधी निश्चित केला जातो. दोन सत्रामधील कालावधीमध्ये व्हेकेशनस दिले जाते. त्यानुसार महाविद्यालयाकडून व्हेकेशन दिली जाते. दोन्ही पक्षांनी मांडलेली माहिती व कागदपत्रांवरून उन्हाळी ४५ दिवस व हिवाळी ३० दिवस अशी ठरावीक व्हेकेशन असल्याचे दिसून येत नाही. शिखर संस्था व विद्यापीठ अनुदान आयोग यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार सत्र व व्हेकेशनची अंमलबजावणी होणे आवश्यक आहे. विद्यापीठाने प्रसिध्द केलेली परिपत्रके अवलोकनी घेता, सत्र प्रारंभ व सत्र समाप्ती या कालावधीचा विचार करता तो कमी जास्त कालावधी दिसून येतो. संस्थेने दिलेल्या म्हणण्यामधील तक्त्यामध्ये तक्रारदार यांना यापूर्वीच काही दिवसांचे व्हेकेशन दिले आहे. परंतु त्या अपु-या असल्याची तक्रारदार यांची तक्रार आहे. याबाबत समितीने दोन्ही पक्षांना यासंबंधीची कागदपत्रे विद्यापीठामध्ये घेवून त्याची पडताळणी करणेस निर्देश दिले. त्यानुसार व्हेकेशनबाबतचे मूळ रेकॉर्ड घेवून महाविद्यालयाचे प्रतिनिधींनी दि.३०/०४/२०२४ रोजी विद्यापीठात हजर राहून तक्रारदार

यांचे सोबत त्याची पडताळणी केली. पडताळणी केलेल्या अहवालानुसार तक्रारदार यांनी दि.१६/०५/२०२४ रोजीच्या लेखी युक्तीवादामध्ये महाविद्यालयाकडून मिळालेल्या व्हेकेशनचा ताळेबंद नमूद केला आहे. पडताळणीनुसार मिळालेल्या व्हेकेशन या दोन्ही पक्षास मान्य आहेत, परंतु विद्यापीठ परिनियमातील तरतूदीनुसार विद्यापीठाने विहित केल्यानुसार त्या व्हेकेशन नाहीत अशी तक्रारदाराची मागणी आहे. यानंतर संस्थेने तक्रारदार यांच्या व्हेकेशनच्या सादर केलेल्या ताळेबंदानुसार सन २०१६ ते सन २०१९ मधील शिल्लक १५५ दिवसांच्या व्हेकेशनचे ५२ दिवस अर्जित रूपात रजा दिल्या आहेत. परिनियम २०० (ए) यामध्ये असे स्पष्टपणे नमूद केले आहे की, ज्या शिक्षकांना व्हेकेशन देय आहेत ते शिक्षक अर्जित रजेस पात्र असणार नाहीत. तथापि ज्या शिक्षकांना व्हेकेशन देण्यात आलेले नाही. त्यांना अर्जित रजा अनुज्ञेय राहिल. परिनियम २०० (बी) अन्वये महाविद्यालयातील प्राचार्य किंवा मान्यताप्राप्त संस्थेचे प्रमुख हे कार्यालयीन कामकाजाचे प्रमुख असलेले त्यांना नॉन व्हेकेशन ऑफिसर असे धरले जाईल आणि ते, सामान्यता: शिक्षकांना अनुज्ञेय असणा-या व्हेकेशनकरिता पात्र असणार नाहीत. तथापि असे प्राचार्य किंवा प्रमुख हे कामकाज केलेल्या दिवसांच्या १/११ प्रमाणात अर्जित रजा मिळणेस पात्र असतील तथापि त्यावर १८० दिवसांचे बंधन घालून देण्यात आले आहे. हयाचा अर्थ असा की, सर्व शिक्षकांना अर्जित रजा मिळण्याचा हक्क प्राप्त आहे. ज्या ठिकाणी काही कारणास्तव हा व्हेकेशन कालावधी कमी जास्त करून शिक्षकांना व्हेकेशन कालावधीत काही काम करावयास लागल्यास त्या दिवसांच्या प्रमाणात त्यांना व्हेकेशन नाकारले असे समजण्यात येवून त्या नाकारलेल्या व्हेकेशन ऐवजी तितक्या दिवसांची अर्जित रजा मिळणेस पात्र आहे. जाब देणा-यातर्फे देय व्हेकेशन व दिलेली व्हेकेशन यांचा ताळेबंद हया प्रकरणात दाखल केलेला आहे. त्यावरून स्पष्ट होते की, सन २०१६ ते सन २०१९ या कालावधीकरीता जे देय व्हेकेशन तक्रारदार यांना उपलब्ध होते. त्यापैकी एकूण १५५ दिवसांचे व्हेकेशन त्यांना देण्यात आलेले नाही आणि त्याऐवजी तक्रारदार यांचे रजा खात्यात ५२ दिवसांची अर्जित रजा जमा केलेली आहे. यावरून व्हेकेशन प्रतिबंधित कालावधीकरीता काही प्रमाणात अर्जित रजा संबंधितांच्या रजा खात्याला जमा करता येते याला पुष्टी मिळते आणि ही बाब जाब देणा-याने स्वतः मान्य केलेली आहे. त्यामुळे कायद्याप्रमाणे तक्रारदारांना देय असणारी व्हेकेशन आणि त्यांना प्रत्यक्ष देण्यात आलेली व्हेकेशन सन २०१६ ते सन २०२३ या कालावधीतील व्हेकेशन त्यांना विद्यापीठ परिपत्रकानुसार देय आहे. तथापि व्हेकेशन कालावधीमध्ये कोव्हीड कालावधी सन २०२०-२०२१ हा व्हेकेशनकरिता ग्राह्य धरणे उचित होणार नाही. सामान्यता: विद्यापीठ परिपत्रकानुसार शिल्लक व्हेकेशन देय असणा-या प्रमाणामध्ये तक्रारदार यांना अर्जित रजेमध्ये रूपांतर करून मिळण्यास ते पात्र आहेत. त्याप्रमाणे तक्रारदार हे अर्जित रजा वर्ग करून घेणेस पात्र आहेत.

२. तक्रारदाराने देय असणा-या अर्जित रजेऐवजी देय दिवसांचे रोखीकरण करून मागितलेले आहे. या मागणीच्या अनुषंगाने कोणतेही परिनियम किंवा तरतूदीचा आधार या समितीसमोर दिलेला नाही. अर्जित रजेचे रोखीकरण केवळ अशा कर्मचा-यांना लागू होते की, ज्यांना व्हेकेशन लागू होत नाही. तक्रारदाराने परिनियम २०० (B) (I) चा आधार घेतला आहे तो अप्रस्तुत आहे कारण ती तरतूद अर्जित रजा घेतल्यानंतर त्या कालावधीच्या पगाराबाबत आहे ती रजेच्या रोखीकरणाबद्दल नाही. रोखीकरणाची तरतूद नसल्याने तक्रारदार यांची रजा रोखीकरणाची मागणी मान्य करता येणार नाही असे ही समिती या निष्कर्षास येते.

३. तक्रारदार यांनी आपण तक्रार निवारण समितीकडे अर्ज दाखल केल्यापासून प्राचार्यांनी पदाचा दुरुपयोग करून आपणावर अन्याय केला असून आपली सेवाजेष्ठता डावलून बसण्याची व्यवस्था केबिनमधून बदलून लॅबमध्ये केली आहे. हजेरी पत्रकावरचे क्रमांक बदलून व पदाचा दुरुपयोग करून आपणास त्रास दिला. तसेच आपण शिकवत असणारा (B E E) हा विषय बदलून दुस-या डिपार्टमेंटचा विषय दिला असल्याची तक्रार अर्जात नमूद केली आहे.

४. तक्रारदाराने दुस-या डिपार्टमेंटचा कोणता विषय दिला हे नमूद केलेले नाही. सबब सदरची तक्रार मोघम स्वरूपात असून ती मान्य करता येणार नाही. तसेच समितीसमोर सुनावणीदरम्यान तक्रारदार यांनी आपण तक्रार दाखल केल्यानंतर आपली बसण्याची व्यवस्था पुन्हा पुर्वीप्रमाणे केली असल्याचे कथन केले आहे. सबब या तक्रारीचे निराकरण झाले असल्याने सदर मुद्दा निकाली काढण्यात येतो.

५. तक्रारदार यांनी आपला हजेरी पत्रकावरचा क्रमांक बदलण्यात आल्याचे नमूद केले आहे. याबाबत महाविद्यालयाने दिलेल्या खुलाश्यामध्ये तक्रारदार यांचा हजेरी पत्रकावरचा बदलण्यात आलेला क्रमांक पुन्हा दुरुस्त करण्यात आल्याचे नमूद केले आहे. तसेच याबाबत हजेरी पत्रकाची प्रत सादर केली आहे. सबब सदरचा मुद्दाही निकाली काढण्यात येतो.

६. प्राचार्यांनी Cluster Head पदाचा दुरुपयोग करून त्रास दिला या तक्रारीबाबत प्राचार्यांनी सदरची तक्रार ही पूर्णपणे चूकीची असून त्यांना सहकार्य केले असल्याचे नमूद केले आहे. तसेच त्यांना इलेक्ट्रॉनिक टेक्नॉलॉजी ही तक्रारसुद्धा पूर्णपणे चूकीची असल्याचे कथन केले आहे. या आरोपांबाबत समिती असे निरीक्षण करते की, संस्था, प्राचार्य व शिक्षक यांनी महाविद्यालयातील वातावरण सौदार्वपूर्ण राहिल याची दक्षता तिन्ही पक्षांनी घेणे आवश्यक आहे. जेणेकरून शिक्षणाचा उच्च दर्जा कायम राहिल.

सबब ही समिती खालील आदेश पारीत करित आहे.

आदेश

१. तक्रार अंशतः मंजूर करण्यात येत आहे.
२. विद्यापीठाने वेळोवेळी व्हेकेशनबाबत निर्गमित केलेल्या परिपत्रकानुसार संस्था व महाविद्यालयाने तक्रारदार यांचा सन २०१६ पासून ते अर्ज दाखल दिनांकापर्यंतचा (सन २०२० कोरोना कालावधी वगळून) व्हेकेशनचा ताळेबंद तयार करून त्यामधून तक्रारदार यांना प्रत्यक्ष देण्यात आलेल्या व्हेकेशन वजा करून उर्वरीत व्हेकेशन प्रचलित नियमानुसार त्यांचे खाती अर्जित रजेत हा आदेश मिळाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत जमा कराव्यात.
३. सदरची कार्यवाही हा आदेश मिळाल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत करावी.
झालेल्या निर्णयाच्या प्रती संबंधितांना देऊन तसे कळविणेत यावे.

दिनांक : 12 AUG 2024

Madam
सदस्य सचिव
(श्रीमती ए.ए.कदम)

[Signature]
सदस्य
(प्रा.डॉ.एस.पी.हंगिरगेकर)

Mahajan
सदस्य
(प्रा.डॉ.एस.एस.महाजन)

[Signature]
सदस्य
(डॉ.व्ही.एन.शिंदे)

Ankalekar
सदस्य
(श्रीमती ए.एच.कोलेकर)

[Signature]
सदस्य
(श्री.एस.यु.शिंदे)

[Signature]
अध्यक्ष
(श्री.ए.व्ही.देशपांडे)